

Nr 8

Bildad den 24 mars 1980

*** Å R S M Ö T E ***

FREDAGEN DEN 26 MARS PÅ

CASCOGÅRDEN.

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRE:

LARS ROSEN Alrotsvägen 2	ordförande	tel: 410 62
SIGVARD LÖNNQVIST Fågelbrovägen 1	v. ordförande	401 45
OLLE OHLSSON Måsvägen 27	kassör	400 33
GUDRUN GRÖNDAHL Alrotsvägen 1	sekreterare	400 80
THOMAS MELIN Västertorp, Strömma	ledamot	407 22
KJELL DISHEDEN	suppleant	433 27
ALICE TANNSJÖ	suppleant	430 44
HANS LINDSTRÖM	revisor	405 52
HANS BJÖRKENFELDT	revisor	401 87
ULLA JONSSON	revisorsuppleant	405 52
TOMMY HEDLUND	valberedningen	405 36
ÅKE LINDGREN	valberedningen	400 40

Gudrun Gröndahl och Lollo Tannsjö har renskrivit och redigerat tidningen.

Marie och Yvonne Rosén har illustrerat den.

Alice Tannsjö har tecknat baksidan.

Teckningar med gammalstavning i texten har Hasse Björkenfeldt plockat fram.

Ord. har ordet...

Tänk vad tiden går. Det är snart två år sedan vi träffades första gången för att bilda Strömma Hembygdsförening. Ett femtiotal tapp-
ra anmälde sig och betalade medlemsavgift.

Vi är några fler nu, ca 220 st med barnmed-
lemmarna. Vi tycker detta är ett bevis för
att vår förening har en funktion att fylla.
Och vad har hänt under dessa två år? Några
revolutionerande förändringar? Knappast.
Men ändock tycker vi att vi för Värmdö Kommun
och andra myndigheter gjort klart att vi
finns till, existerar och reagerar på saker
och ting som tidigare inte var så vanligt.
Kanske skapar vi ibland irritation med våra
ständiga förfrågningar och skrivelser om bi-
drag, anslag och tillstånd föralllehandta ting.

Kanske förstår till slut berörda myndigheter,
att Värmdö kommun inte enbart består av Gus-
tavsberg och Hemmesta tätort, utan att det
även utanför tätorter finns aktiva, effektiva
människor som vill vara med och dela på den
kaka vi alla betalar till. Det hoppas vi i
Strömma Hembygdsförening och andra i vår si-
tuation.

Vi hoppas som sagt på förståelse för våra krav
och rättigheter och fortsätter som tidigare
att träffas, om möjligt i någon lokal, annars
ute i friska luften. Frisk luft och ett gott
humör är ju inte heller så dumt. På tal om det,
Du kommer väl till årsmötet den 26 mars på
Casco-gården. Ja, det är klart att Du gör.

Vi ses och hörs

Lasse

Å R S M Ö T E

p å

C A S C O G Å R D E N

FREDAGEN DEN 26 MARS KLOCKAN 19³⁰.

SEDVANLIGA ÄRENDE N.

Tidningen skall diskuteras. Har Du några funderingar om hur man förbättrar den så kom fram med dom.

Sigvard ställer ut sin vykorts-samling.

Hembygdsgruppen visar vad de lyckats åstadkomma under året, tack vare vänliga och snälla människor som lånat oss foton eller hjälpt oss på annat vis.

EFTER MÖTET BLIR DET EN LITEN FÖRPLÄGNAD OCH DANS
MED MUSIK AV

L A S S E E M I L S O N S T R I O

Kommer Du att stanna kvar efter mötet; vill vi gärna att Du ringer oss och talar om det före den 21 mars. Annars kanske vi skaffar hem för lite av de varor som kommer att gå åt under kvällen.

V Ä L K O M M E N !

Telefon: Edgar 412 74 och Britta 400 33.

Dagordning vid årsmötet den 26 mars 1982.

1. Mötets öppnande.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Fråga om mötet stadgeenligt utlysts.
4. Val av 2 justeringsmän
5. Verksamhetsberättelse.
6. Revisionsberättelsen.
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
8. Val av ordförande för kommande verksamhetsår.
9. Val av 2 styrelseledamöter och 1 suppleant för 2 år.
10. Val av 2 revisorer och 1 suppleant.
11. Val av ledamöter i valberedningen.
12. Val av festkommitté.
13. Fastställande av årsavgift 1982 och 1983.
14. Behandling av motioner.
15. Frågor rörande medlemsbladet.
16. Övriga frågor.
17. Mötet avslutas.

OBS.: Tag med detta medlemsblad för att kunna följa möteförhandlingarna.

Inga ytterligare papper kommer att delas ut på mötet.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1981 - 1982.

Föreningens styrelse har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

ordförande	Lasse Rosén
vice ordförande	Sigvard Lönnqvist
kassör	Olle Ohlsson
sekreterare	Gudrun Gröndahl
ord. ledamot	Thomas Melin
suppleant	Alice Tannsjö
"	Kjell Disheden

Föreningens revisorer har varit Hans Lindström och Hans Björkenfeldt. Suppleant Ulla Jonsson.

Valberedning Åke Lindgren och Tommy Hedlund.

Styrelsen har under året hållit 12 protokollförda möten.

Inom och utom styrelsen arbetar medlemmar i arbetsgrupper med allehanda uppgifter. Som exempel kan nämnas:

En grupp bevakar ansökningar och ärenden rörande byggnationen på hembygdstomten: Olle Ohlsson och Bengt Berg.

En grupp bevakar möjligheterna att få till stånd en boll- och lekplan på hembygdstomten: Thomas Melin, Lasse Rosén, Sigvard Lönnqvist och Olle Ohlsson.

En grupp arbetar med dokumentation av gamla tårp och hembygdens historia: Britt-Marie Ohlsson, Gudrun Gröndahl, Alice Tannsjö och Sigvard Lönnqvist.

En festkommitté bestående av Edgar Pettersson, Britt-Marie Ohlsson, Gunilla Pettersson, Gunvor och Lasse Öhman.

Nya studiecirkelar har under året påbörjats i ämnet Hembygdens Historia och Seder och Bråk, samt lever tidigare spånadsjunta vidare.

Föreningen har under året haft ett flertal sammankomster såsom:

Valborgsmässofirande på Hembygdstomten

Friluftsgudtjänst " "

Sensommarfest " "

Båtutflykt till Sandskär

En kväll med ärtsoppa och dans på Cascogården.

I samarbete med Fornminnesföreningen och Naturvårdsföreningen arrangerades en utflykt till Malma och Fågelbro.

Styrelsen har redovisat samtliga aktiviteter och lämnat övrig information till medlemmarna genom medlemsbladet som utkommit 4 gånger.

Föreningen har vid olika tillfällen figurerat i pressen på ett positivt sätt bl. a. genom DN SO, Nacka Saltsjöbadens Tidning och Värmdö Tidning.

Styrelsen ber att få tacka för det gångna året och hoppas på ett bra fortsatt samarbete och ett fint kommande år för Strömma Hembygdsförening.

LASSE

SIGVARD

OLLE

GUDRUN

THOMAS

ALICE

KJELL

Liten ekonomisk översikt.

Budgetfrågorna är i stort sett avklarade för den här gången, som framgår av resultaträkningen. Att allting kostar pengar får man också uppleva som kassör. Men trots stora utgifter har vi kunnat fondera en del pengar för framtida behov. Att kostnaderna är stora beror även på att föreningen är ny och att vi haft höga kostnader för tryckning och inköp av papper, kuvert, inbetalningskort m.m. En annan post som tagit hårt på ekonomin är "bygdegården", där vi lagt nytt plåttak och dragit in el. i befintligt hus på hembygdstomten.

Vi kan glädja oss åt att medlemsantalet ökat för var månad, vi är nu när detta skrivs 203 vuxenmedlemmar och 20 barn-ungdomsmedlemmar. Vi hoppas att till nästa år, kunna redovisa en fortsatt ökning betr. medlemsantalet och därmed också flera medlemsavgifter.

Har Du några funderingar angående föreningens ekonomi, är Du välkommen att ringa 0766/40033.

Hälsningar Olle, kassör.

(Vårt postgironummer är 985743-4.)

Resultaträkning för år 1981

Kostnader.

Trycksaker kontorsmat.	2,500:95
Möten utflykter	1,897:32
Porton och telefon	609:10
Försäkringar	210:-
Studiecirklar	66:-
Övriga kostnader	250:-
Betalda medl. avgifter	150:-
Kostnader bygdegården	2,568:-
Till fond ungdomsverksamh.	1,934:40
Till hembygdsfonden	2,000:-
Årets överskott	743:93
<u>Kronor</u>	<u>12,929:70</u>

Intäkter.

Medlemsavgifter	6,050:-
Anslag	1,500:-
Lotterier	3,165:30
Gåvor	625:-
Räntor	1,589:40
<u>Kronor</u>	<u>12,929:70</u>

7.
..

Ingående balans 81-01-01

Tillgångar.

Kassa	61:60
Postgiro	158:45
Bank	<u>13,775:-</u>
	13,995:05

Skulder.

Fond ungdom	8,907:-
Hembygdsfond	5,000:-
Överskott	<u>88:05</u>
	13,995:05

Utgående balans 81-12-31.

Tillgångar.

Kassa	480:33
Postgiro	328:65
Bank	<u>17,864:40</u>
	<u>18,673:38</u>

Skulder.

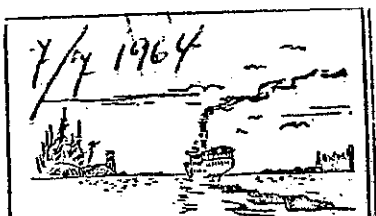
Fond ungdom	10,841:40
Hembygdsfond	7,000:-
Balans.översk	88:05
Årets översk.	<u>743:93</u>
	<u>18,673:38</u>

Olle Ohlsson
Kassör

K L I P P T U R T I D N I N G

och insänt av Lasse Rosén.

Om Ni hittar artiklar av den här typen i tidningar så klipp gärna ur dem, och sänd dem till oss för publicering.

s/s Strömma Kanal

"Bara det är dagvätt tar vi oss fram" var valspråket ombord på den grundgående ångaren Strömma Kanal som under många år trafikerade Stafsånäs, Runmarö, Harö och Sandhamn. Man gick den "inre" vägen genom Baggenssjöket, Kolström och Strömma kanal, så man kan anta att båten var "mätbeställd" för traden av AB Strömma Kanal när hon byggdes på Bergsunds varv i Stockholm 1884 för att ersätta det gamla fartyget med samma namn. (Byggt 1865 på Lindholmens varv.)

Strömma kanal köpes 1911 av Waxholmsbolaget, men hon fick behålla sin gamla trad. Konkurrensen hade dock hårdnat när det nybyggda och snabba fartyget Sandhamns Express (numera Norrskär) 1910 hade börjat trafikera Stafsånäs och Sandhamn den yttre vägen. Kapten Bredénberg på Sandhamns Express och kapten Blomquist på Strömma kanal var visserligen goda vänner privat, men det hände ganska ofta att de med sina fartyg blockerade gemensamma bryggor för varandra. Den som kom först till kvarnen ...

Med Strömma kanal reste en gång en mor med en son i 10-11-årsåldern, vilken var iförd ett för pojkar vid den tiden ovanligt plagg, nämligen långbyxor. När modern skulle lösa biljett av besättningsmannen Eriksson så bad hon om en och en halv biljett. Eriksson påpekade då att gossen inte kunde få åka på halv biljett, han hade ju långbyxor. "Hänger det på byxlängden så skall åtminstone jag be att få åka på halv biljett" replikerade modern. Vem som åkte på vilken biljett förmåler inte historien, men det löstes bara en och en halv.

Strömma kanal gick i trafik så länge på året som det var isfritt. När isen kom försvann Strömma kanal för att inte uppenbara sig förrän på vårkanten. För gott försvann Strömma kanal 1937 när hon såldes och skrotades ner.

BJÖRN TYGÅRD

VAD HAR FÖRSVUNNIT HELT ELLER
NÄSTAN HELT UR VÄRMDÖ KOMMUNS
FÅGEL- OCH DJURFAUNA UNDER
DE SISTA 100 ÅREN?

En sammanfattning av Evert Fredriksson

Genom vår ökade fritid med

1. nya vägar
 2. sommarhus på fastland och öar
 3. båtar överallt i skärgården från maj-dec.
 4. mänsklig förföljelse
 5. nerhuggning av våra skogar = inga urskogsdelar blir kvar
 6. utsläpp av olika miljögifter i luft, vatten och mark blir fler och fler arter "utrotade" från vår kommun.
- A. Ännu för 15 år sedan fanns det många fasaner - kullar, men de är nu tyvärr nästan helt borta. Orsakat bla av miljögifter, rävar, stränga vintrar, duvhökar.
- B. Orrar håller numera till bara i övärlden bla öster om Nämndö. Vid Långviksträsket = Stormossen på sydostligaste Ingarö fanns 15-talet spelande orrarnas vissa morgnar för 15 år sedan.
- C. Tjäderpar kunde då avnjutas vid bla Dyppeln (berget i Hemmestaskogen). Nu något enstaka tjäderpar kvar bara lokalt.
- D. Järpen har nog aldrig varit vanlig i vår kommun. Lätt att förbise och svår att hitta. Under de sista åren har en järpkull setts på samma område.

- E. Ännu för 20 år sedan häckade havsörn vid Långviksträsket på Ingarö, och tämligen allmänt på öar. Idag är bara enstaka par kvar. Åtel hjälper dem att överleva i miljöförstöringstider.
- F. Pilgrimsfalk häckade för 30 år sedan i Mörtviksberget och på Ramsmoraön. Idag finns inget par kvar. (I hela Sverige ett 10-tal par bara).
- G. Uttern har helt försvunnit.(?)
- H. Sälar, förr i 100-tal i skärgården. Nu ses någon enstaka bara.
- I. Tumlare, helt försvunnen.
- J. Blåkråkor sågs förr på sydligaste Ingarö, (häckade kanske där)?
Nu otroligt sällsynta, ej häckande i Sverige.
- K. Mård fanns för 40 år sedan - då sköts de.
Idag någon enstaka kvar.
- L. Kornknarrar natt-kraxande sommarfågel. Var tämligen vanlig i början av 1900-talet.
Enstaka "knarrar" hörda senaste åren.
- M. Vaktelns natt-"visslande" har helt försvunnit. Hörde 1 ex vissla kl 01.50 - 2.30 den 19 juni 1981 vid Vreta. En otrolig natt-cykelturupplevelse.
- N. Pärlugglor, gammelstorskogens uggla, har helt trängts undan. Enstaka ex hörs ännu på vårvinterkanten "visslande".
- O. Björn och varg sköts bort för 100 år sedan.
2 varg-gropar finns att beskåda ännu idag. 1 grop vid Norrnäs och 1 grop vid Bergvik, Ingarö.

P. Berguven har minskat starkt.

Evert Fredriksson

* * * *

Tack!

Föreningen vill framföra sitt varma tack till alla som varit vänliga och sänt in julgåvor.

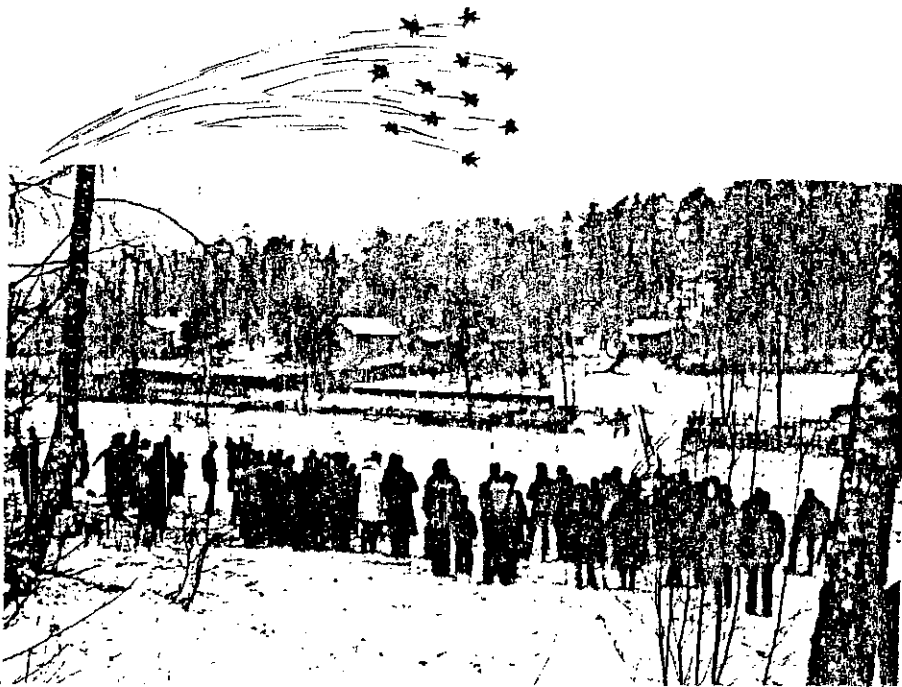
Vi hoppas tacket når fram, även om vi inte publicerar namnen på givarna.

Även ett stort tack till LENNART MILDE, som för föreningens räkning kopierat nära 100-talet foton till

* * * *
 självkostnadspris. Vi hoppas
 hinna iordningställa album med
 dessa foton + förklarande text
 före årsmötet. Så att alla får
 tillfälle att studera dom.

* * * * *

VALBORGSMÄSSOAFTON 1981
med 1 dm djup snö och hårda, blöta vindkast.

VALBORGSMÄSSOAFTON

VI SAMLAS PÅ HEMBYGDSTOMTEN PÅ VALBORG.
NÄRMARE INFORMATION KOMMER UPP PÅ ANSLAGS-
TAVLAN SÅ SMÅNINGOM.

En återblick på gamla Fågelbro.

Det kan inte hjälpas att jag tänker tillbaka på statarnas liv på gårdarna förr när de flesta fick bocka och gå med mössan i hand för förvaltare och överhet.

Jag tänker på de hustrur som kunde hushålla med "staten", som var i form av säd för malning till mjöl, andra förmåner, samt den lilla kontantlön som skulle räcka till så mycket annat. De som inte kunde hushålla fick i regel ta ut lön i förskott, och det lilla som då blev över vid månadens slut kanske sköts över till nästa månad, och så fortsatte det året om.

Den lilla fritiden som då bjöds var lördagkvällar och söndagar och de utnyttjades till fullo.

Jag kommer ihåg att lantarbetarna hade sommarfest på Ingarö, jag tror att det var år 1920. De som bodde på Fågelbro gård, tog vägen ner till Västergården, där farbror Boström rodde eller körde med motorbåten till lilla Barnviksviken på Ingarösidan. Från Breviks gård kom också en del. Det här har jag fått reda på genom Gunnar Lövgren. Vi gick sedan från sjön upp till Återvall där festplatsen var förlagd i en loge.

Lantarbetarna hade också en fest på sommaren vid Didriksdal, utgård till Fågelbro. Den hölls på slätten där gamla affären låg, norr om gården. Där fanns allt som då brukades vid festerna, tombola, skjutbana, pilkastning, piska slant, fiskdamm mm. Det var dans på logen vid Didriksdal - den som ligger vid Mal-mavägen.

Gamla vägen gick på den tiden från Strömman-Norrvik, ner på gamla Fågelbrovägen, Trevägarbacken, vidare förbi Täppan, kolerakyrkogården, Grindstugårde, genom bebyggelsen vid Didriksdal och förbi logen till Hesselmaralogen - Barnvik.

På Didriksdalslogen dansades både lör- och söndagskvällar under 1930-40 talet.

Dansbana fanns också i backen söder om Strömman affären på Finnströms odling (äng).

Breviks idrottsförening hade under denna tid fester på Breviks gård med alla festligheter förlagda i alla vagnslider och dans på magasinet. På Fågelbro magasinet hölls också festligheter med dans på 1950-talet, men upphörde senare på nämnda gårdar på grund av brandrisken.

Jag cyklade många gånger på dans till Tunamagasinet under 1930-50 talen.

Dessutom har det hållits många fester i Folkets Hus, Fågelbro. Där har varit Lantarbetarna, Grov Fabriks avd. (fackförening). Breviks Idrottsförening var ofta där, teater har det också spelats många gånger. Julgransfester har förekommit och Delsbostintan har varit där.

Sedan bildades den förra Hembygdsföreningen år 1943, och där hölls många fester och danser, tills föreningen upphörde år 1972.

Vi hoppas nu i den nya Hembygdsföreningen att få en lokal så att vi kan fortsätta med alla dessa trevliga verksamheter som jag här har nämnt.

Sigvard

"Ett 50-års jubileum"

observerat av Hasse Björkenfeldt

Busstrafiken mellan Stockholm och Björknäs startade år 1929.

Till Strömma gick den första bussen 1932 sedan vägen byggts om. Dessförinnan gick vägen genom Viks gård - Herrvik - Ryttingevägen till Strömma.

Till Stavsnäs kom första bussen 1934, då vägen byggts förbi Augustendal - Didriksdal. Då började även lastbilstrafiken och fortsätter så än idag.

Alla bussar ut gick från Borgmästargatan, och 1969 övertogs företaget av Stockholms Lokaltrafik SL.

Kortet ovan är från 1925. Det är chafför Evald Larsson, Grisslinge med sin taxibil "Lillebil".

Han skjutsade bl.a. min far, Axel Lönnqvist, till Svedmans Snickerifabrik i Nynäshamn.

Evald Larsson och min bror Sixten körde i många år på linjen Stockholm - Stavsån - Fagerdala - Ingarö. Evald fortsatte senare under åren, som förman för in- och utlämning av gods i Stadsgården i Stockholm.

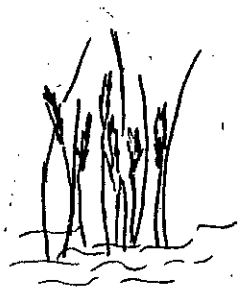
Sigvard

Probat medel mot tandvärk.

— Man tager kallt vatten i munnen, sätter sig varligt på en glödhet järnugn, och när vattnet begynner att koka i munnen är tandvärken borta.

Kära hembygdsvänner!

Hoppas ni mår bra efter denna kalla och snörika vinter. Från den 7 dec. tom den 7 febr. har det kommit 135 mm snö = 140 cm snö på 62 dagar = 2,2 mm/dag. Medeltemperaturen på dygnet har varit minus 6,5^o - normalt -2,5^o. Oj ja, det känns och syns verkligen att det har varit snökallt i 2 månader nu.

Om ni är lediga någon dag eller helg, styr då stegen mot Våmfjärdsbron (Vindbron) där strömstaren i där förut aldrig skådat antal finns vissa dagar. Innan denna vinter hade som mest setts 5 stycken samtidigt. Men torsdagen den 28 januari 1982 såg Jan Erson från Djurö 10 st samtidigt.

1-2, ibland 3 strömstarar har också kunnat observeras varje dag vid bron över Strömma kanal. Strömstaren är något mindre än en koltrast, brunsvart med vitt på bröstet. Den lever av ca 3-4 cm långa maskar som den dyker ner i vattnet och letar reda på på botten.

Strömstaren sitter vid iskanten och "niger" med jämna mellanrum. Ibland blir det för trångt där de är, då kan de ryka ihop och "slåss". "Sjunger" gör de nu vartefter.

Snart flyttar de iväg nordväst uppåt i Sverige och häckar, och återkommer i november. Lördagen den 16 januari ringmärktes 8 strömstarar. Återfynd berättar var de sommarhäckar.

Har någon några gamla vädernoteringar från Strömmaområdet eller Värmdö kommun är jag ytterst glad att få ta del av dem.

Hälsningar och tack från

Evert Fredriksson
Näsvägen 3
132 00 Saltsjö-Boo
Tel 0766-30813

Gökotta

Söndagen den 30 maj kl. 03⁰⁰,
Pingsdagens morgon alltså,
samlas vi vid Strömma Handel.
Tillsammans med morgonpigga
från Värmdö Naturvårdsförening, vandrar vi till
en naturskön plats, hälsar våren välkommen, och
njuter av frisk morgonluft.

MEDTAG MATSÄCK.

V Ä R M D Ö - D R Ä K T E N

5 0 Å R .

Röd mössa med broderi och vit spets.

Vit halsduk med rött och grönt broderi.

Vit skjorta med vid, lång ärm med veck mot linning.

Livstycket och kjolen i smalrandigt bomullstyg. Färgerna är övervägande i rött och grönt. Livstycket är figursytt och knäpps fram. Kjolen är veckad mot livet.

Långt förkläde med ljus botten och smal, röd randning. Knyts bak.

Strumpor vita.

1932 började Iris Ekman, den dåvarande prästfrun, att forska omkring skärgårdens dräktbruk. Avsikten var att utröna om där

funnits ett enhetligt bruk av dräkt. Arbetet blev mödosamt. Några sockenbeskrivningar funnos ej. Ej heller bilder eller anteckningar. En liten litografi ur en bok 1845 hittades. Samtal med gamla gav ej mycket. Gamla bouppteckningar var väl hernes största hjälp. Det nu använda dräktygets färger fann hon i en trasrya. Av detta magra material plockade hon sedan ihop den dräkt som idag kallas Värmdö-dräkten.

Jag vill poängtera att detta är i mycket korta drag hur dräkten ser ut och hur den kom till. Vill Du veta mer om den, ring Inga-Lill Carlson, Fornminnesföreningen. Hon brukar leda cirklar i dräktsömnad. Och hon kan berätta mycket mer om dess tillkomst. Eller gör ett besök i Fornminnesföreningens Museum.

Gudrun

Lär känna Din bygd

KURS I HEMBYGDENS HISTORIA.
MED VANDRINGAR.

Under våren kommer Strömma Hembygdsförening att tillsammans med SKS ordna en kurs i Hembygdens Historia. Vi hade tänkt oss, att lägga den på lördagar/söndagar, så att även fritidsboende ska kunna vara med.

Hembygdsgruppen i föreningen står gemensamt för studiematerialet. Vi hade tänkt oss 5 studietillfällen med vandringar till olika mål.

Preleminära datum: söndagen den 18 april kl. 09 - 13.
" 25 " " 09 - 13
" 2 maj " " 10 - 15
lördagen 8 " " 13 - 17
" 15 " " 13 - 17

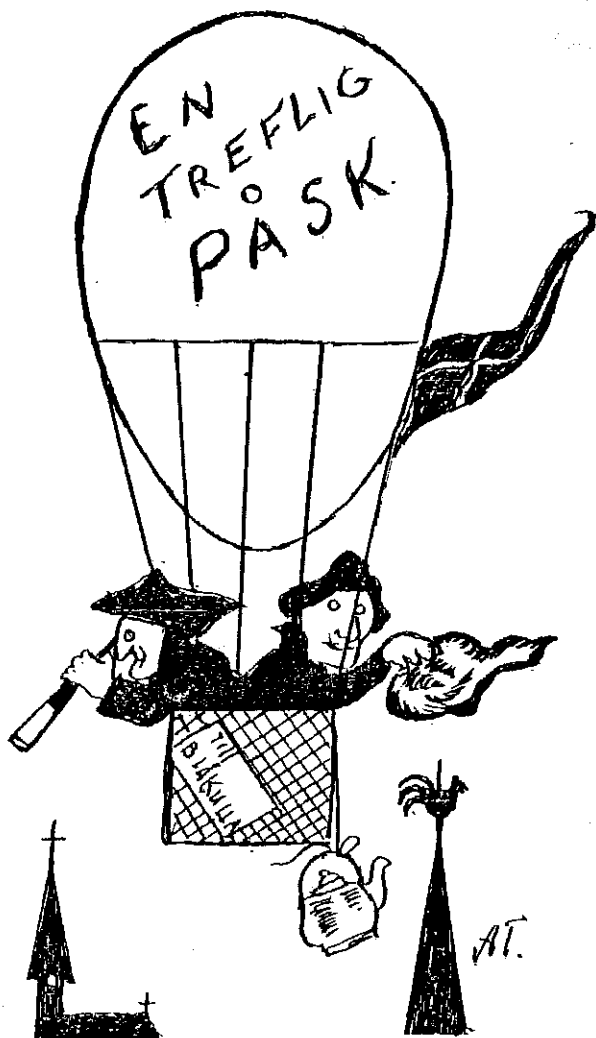
Kursavgift 110:- kr. inkl. studiematerial.

Medlemskap i Strömma Hembygdsförening fordras.

RING OCH ANMÄL DITT INTRESSE
SNARAST TILL:

Britta Ohlsson	400 33
Sigvard Lönnqvist	401 45
Alice Tannsjö	430 44
Gudrun Gröndahl	400 80

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING.

Postgiro nr 98 57 43 - 4. Årsavgift 25:-